

Socioekonomická studie mikroregionu Frýdlantsko

B.4 Analýza vlivu existence lyžařských areálů na rozpočty obcí

Únor 2008

Studie vznikla v rámci projektu Alternativy pro Frýdlantsko, který koordinuje Jizersko-ještědský horský spolek. Projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu.

1. Obsah

.....	1
Socioekonomická studie mikroregionu Frýdlantsko.....	1
B.4 Analýza vlivu existence lyžařských areálů na rozpočty obcí.....	1
Únor 2008.....	1
.....	1
1. Obsah.....	2
2. Úvod a metodika.....	3
2.1. Výchozí předpoklady.....	3
2.2. Zdroje dat a informací.....	3
2.3. Seznam použité literatury.....	4
3. Socioekonomické dopady cestovního ruchu na rozvoj obcí.....	5
3.1. Dopady na podnikatelskou sféru.....	5
3.2. Dopady na místní komunity.....	5
3.3. Dopady do rozpočtů obcí.....	6
4. Příjmy z cestovního ruchu do rozpočtů obcí.....	7
5. Výdaje obcí spojené s cestovním ruchem.....	9
6. Analýza potenciálních přínosů CR do rozpočtů obcí ve vazbě na skiareál Smrk	10
7. Závěry.....	13
7.1. Obecné závěry.....	13
7.2. Očekávané dopady skiareálu Smrk.....	13

2. Úvod a metodika

Cílem je analyzovat dostupné informace o dopadech rozvoje cestovního ruchu na rozpočty obcí. Jednak tyto dopady charakterizovat v širším kontextu, dále vymezit a strukturovat oblast dopadů s vazbou na rozpočty obcí, popsat metodická úskalí a analyzovat konkrétní situaci v souvislosti se záměrem vybudování skiareálu Smrk.

2.1. Výchozí předpoklady

Cestovní ruch je všeobecně vnímán jako odvětví s velkým ekonomickým přínosem a nízkými negativními dopady na fyzické i sociální prostředí regionu nebo obce. V globálních statistikách lze najít výrazně růstové trendy v příjmech, podílu na HDP i zaměstnanosti. Tradiční pohled ovšem příliš nereflektuje negativní dopady dynamického vývoje. Růstový trend je všeobecný, v ČR se vývoj po r. 1990 výrazným způsobem urychlil. Podle statistik agentury Czech Tourism se v r. 2005 odvětví CR v České republice podílelo cca 3,6 % na celkové zaměstnanosti a 3,8 % na HDP.

Rozvoj CR je obecně většinou chápán nekonfliktně a jako zaručená cesta k ekonomické prosperitě. Zvýšené náklady na veřejnou infrastrukturu jsou opomíjeny, investice nejsou konfrontovány s efektivitou záměrů z jiných odvětví a přínosy brány jako samozřejmé. Obecné statistiky vykazující dynamický rozvoj CR jsou zkreslené dominujícími oblastmi a lokalitami, a to jak v nadnárodním tak i regionálním měřítku. Otázkou je také podchycení příjmů z cestovního ruchu, v rámci celostátní koncepce rozvoje cestovního ruchu je proto jednou z důležitých priorit zřízení tzv. satelitního účtu cestovního ruchu, který by ve své ideální finální podobě měl fungovat i na úrovni regionů.

Po roce 1990 došlo také k výraznému posunu z hlediska forem CR. Se změnou životního stylu se posílil především význam krátkodobých, intenzivních pobytů s cílem sportovního vyžití. Příliv jednodenních turistů je proto jak z hlediska objemu, tak i z hlediska dominujících toků a lokalit koncentrace turistů, hlavním faktorem zatížení území.

Se vzrůstající návštěvností a preferencí sportovně-turistických forem CR se zvyšují požadavky na realizační předpoklady (tj. „měkká a tvrdá“ infrastruktura). Zvýrazňují se tak ekologické dopady (tzv. selektivní předpoklady), které v konečném důsledku snižují rekreační hodnotu území, což zpětně podporuje další posun ve směru rozvoje extenzivních forem CR.

Dopady CR na rozvoj obcí lze rozdělit na 3 sféry: dopady na podnikatelskou sféru, dopady na veřejné rozpočty a dopady na kvalitu života místních komunit.

2.2. Zdroje dat a informací

Analýza socioekonomických přínosů a dopadů CR je spojena s otázkami vymezení aktivit cestovního ruchu: co lze ještě počítat za příjem z cestovního ruchu a co je už „běžné“ využívání služeb v obci, jaké investice jsou dominantně svázané s potřebami CR a co je naproti tomu místní standard.

Hodnocení přínosů z CR na rozpočty obcí lze provést na základě údajů:

- pobytové poplatky
- příjmové daně (DPFOP, DPFOZČ)
- nedaňové příjmy

- výdaje rozpočtu ve funkčním členění (kapitoly cestovní ruch)
- místní šetření

Vzhledem k dostupnosti dat za souhrny obcí byly v analýze použity data za daňové výnosy z let 2003 a 2004, která byla z důvodu zajištění srovnatelnosti výnosu jednotlivých obcí relativizována na 1 obyvatele. Nedaňové příjmy z CR nelze dle rozpočtové skladby odlišit bez individuálních konzultací s obcemi a výdaje ve funkčním členění nebyly za souhrny obcí k dispozici.

Jako podpůrné údaje k detailní analýze socioekonomických přínosů lze použít:

- průměrná délka pobytu návštěvníků
- výběrové šetření o výdajích turistů
- počet pracovních míst v odvětví pohostinství a ubytovacích služeb,
- vývoj počtu obyvatel v obci, migrační saldo

2.3. Seznam použité literatury

Ekologicky šetrný přeshraniční rozvoj cestovního ruchu v Jizerských horách, Společnost pro Jizerské hory o.p.s., 2006

Kompendium statistik cestovního ruchu v České republice, Czech Tourism, 2005

Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje. Brno, GaREP - Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2002, 291 s.

Statistický zpravodaj ČSÚ - Krajské reprezentace Liberec, číslo 5/2005

3. Socioekonomické dopady cestovního ruchu na rozvoj obcí

Dopady CR lze rozdělit na 3 sféry: dopady na podnikatelskou sféru, dopady na veřejné rozpočty a dopady na kvalitu života místních komunit.

3.1. Dopady na podnikatelskou sféru

Dopady rozvoje CR na podnikatelskou sféru jsou neutrální až pozitivní. Vedle přímých poskytovatelů služeb pro turisty mohou z CR profitovat i živnostníci s dalšími službami - návštěvníci zvyšují počet uživatelů území a okruh multiplikačních elementů, takže do jisté míry i poptávku po službách. Z tohoto hlediska je otázkou potenciál jednotlivých služeb pro poptávku návštěvníků, nicméně hlavním faktorem spotřeby služeb je délka pobytu návštěvníků a sezónnost respektive délka hlavní sezóny.

Z analýz je ovšem patrné, že pro oblast Jizerských hor je dominující 1 denní návštěvnost z Liberecko-Jablonecké aglomerace, případně i z Prahy apod. Jednodenní návštěvník omezuje využití služeb na sportovní a občerstvovací zázemí, což nepřináší výrazný efekt příjmů. Ubytovací a doplňkové služby jsou tak podstatně koncentrovanější do hlavních středisek CR.

3.2. Dopady na místní komunity

Dopady na místní obyvatele jsou často chápány dohromady s dopady na podnikatelskou sféru a rozpočty samospráv. Zpravidla je to vnímáno jako rozvoj obce/regionu, ačkoliv praktické dopady na život místních komunit se vyznačují mnohými specifiky a nejsou zdaleka jednoznačné.

Jedním z hlavních přínosů CR je vytváření pracovních míst. Z hlediska situace v obcích v Jizerských horách to také potvrzuje 26,3% podíl na zaměstnanosti ve sféře pohostinství a ubytování v Bedřichově (dle výsledků SDLB 2001). Následuje skupina obcí v rozmezí 9 - 14% podílem: Albrechtice v JH. (13,9 %), Kořenov (11,2 %), Josefův Důl (11 %) a Paseky nad Jizerou (10,9 %), Janov n. N. (9,8 %). Z obcí Frýdlantského výběžku do této kategorie patří pouze Lázně Libverda, které jsou ale specifickým případem lázeňského střediska. Ostatních obce mají již výrazný odstup a téměř polovina obcí z území pařící do Jizerských hor se pohybuje pod nebo na úrovni celorepublikového průměru, tj. je 3,7 %. Zaměstnanost v CR má navíc ve velké míře sezónní charakter, takže se často nejedná o klasická pracovní místa. Vysoký podíl na zaměstnanosti ve sféře pohostinství a ubytování není zárukou nízké míry nezaměstnanosti, i hlavní střediska CR vykazuje nadprůměrné hodnoty nezaměstnanosti.

Koncentrace aktivit CR také zpravidla napomáhá udržovat v obci vyšší rozsah i standard místních služeb a přispívá i k vyšší míře obslužnosti veřejnou dopravou. To je samozřejmě především vázané na sezónnost CR v konkrétní lokalitě, s rozvojem cykloturistiky ale obecně došlo k růstu letní návštěvnosti tradičních lyžařských středisek.

Vedle zmiňovaných pozitiv ovšem představuje koncentrovaný cestovní ruch pro místní občany zátěž spojenou se ztrátou klidu a soukromí, narušováním tradičního životního stylu, zvýšeným dopravním zatížením, vyššími cenami služeb, zvýšeným rizikem krádeží apod. Typickým jevem jsou problémy s parkováním, které je často nutné řešit restriktivními opatřeními.

Negativní vývoj počtu obyvatel v mnohých obcích, které jsou chápány jako střediska CR dokumentuje, že odvětví cestovního ruchu není v našich podmínkách schopno samostatně zajistit vysokou prosperitu regionu. Cestovní ruch je proto nutné rozvíjet v návaznosti na

další odvětví (zejména zemědělství, životní prostředí, řemeslná malovýroba) a v souladu s podporou celkové udržitelnosti rozvoje obcí a regionů.

3.3. Dopady do rozpočtů obcí

Podrobnější analýza je předmětem následujících kapitol.

4. Příjmy z cestovního ruchu do rozpočtů obcí

Ekonomický přínos CR pro obecní rozpočty je častým argument pro mnoho projektů. Většina příjmů z CR přitéká do obecních rozpočtů zprostředkovaně z podnikatelské sféry ve formě odváděných daní a ve formě poplatků, které stanovuje obecní zastupitelstvo, ale vybírá podnikatelský subjekt.

Přímé příjmy se zřejmou vazbou na cestovní ruch:

- Poplatky z ubytovací kapacity (2 Kč za lůžko a den).
- Poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (15 Kč za osobu a noc) - zejména u tohoto poplatku dochází k problémům s jejich výběrem - naplnění kapacit se v podstatě nedá jasně kontrolovat a následně dokazovat.
- Poplatek za užívání veřejného prostranství (zpravidla zanedbatelný výnos)
- Poplatek ze vstupného (zpravidla zanedbatelný výnos)
- Příjmy z „komerčních“ aktivit samospráv - v rozpočtu se promítá do nedaňových příjmů, ale není odděleno, takže lze blíže specifikovat pouze na základě poskytnutých informací od obcí. (př. pronájem a prodej nemovitostí, placené služby IC)

Nepřímé příjmy (prostřednictvím tzv. sdílených daní, kde nelze specificky oddělit příjmy z cestovního ruchu):

- Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (DPFOZČ) - 1,5 % celostátního výnosu je přerozdělováno obcím podle počtu evidovaných zaměstnanců pracujících v místě. Alokace této daně byla zamýšlena jako motivační prvek pro podporu rozvoje pracovních míst v obcích, praktický dopad je ovšem zanedbatelný - v současnosti cca 400 Kč. ročně na 1 zaměstnance s výkonem práce v obci.
- Daň z příjmů fyzických osob z podnikání (DPFOP) - 30% jde obci podle bydliště podnikatele, do r. 2000 to bylo 100 %. Často klíčovým problémem je právě bydliště podnikatele, protože vlastníky mnohých ubytovacích zařízení a další infrastruktury CR nejsou místní občané, takže DPFOP je odváděna mimo obec - místa tvorby příjmu.

Problémem alokace sdílených daní je nízká míra uplatnění principu zásluhovosti. Obce tak spolu se zmiňovaným problémem vazby na místo tvorby příjmu ztrácí podstatnou část příjmů jak z cestovního ruchu tak i z ostatních podnikatelských aktivit v obci. Tento problém je identifikován i v Koncepci státní politiky cestovního ruchu v ČR. Jedním z námětů tohoto dokumentu je i právní úprava alokace daňového odvodu do místa reálného podnikání. Z hlediska úvah Ministerstva financí se radikálnější reforma financování samospráv připravuje na r. 2009.

Jak bylo zmíněno, některé obce vyvíjejí i podnikatelské aktivity ve sféře CR, což se promítá do nedaňových příjmů. Obce jsou tak v některých případech např. vlastníky vleků, ubytovacích zařízení a další doprovodné infrastruktury. Nicméně problematičnost tohoto přístupu dokazuje např. situace v Rokytnici nad Jizerou, kde investice obce do nové lanovky stála na počátku finančního bankrotu obce.

Naopak jako úspěšný příklad lze uvést systém parkování v obci Bedřichov, kde byla počáteční investice řešena s využitím dotace a příjmy z provozu jsou stabilním a relativně významným příjmem obce.

Využití dotací na rozvoj infrastruktury i neinvestičních aktivit CR je dalším argumentem pro angažovanost obcí v tomto sektoru. Problémem je, že CR je vnímán zjednodušeně, jako

jasné hmatatelné téma s automatickými přínosy. Obecně se ale jedná o to, že dotace mohou pomoci rozvinout místní potenciál ať už v CR nebo v jiném sektoru (v současnosti např. také často v energetice) a mělo by záležet na efektivitě zhodnocení potenciálu místních zdrojů.

V některých analýzách se rovněž objevuje jako příjem z CR růst cen nemovitostí. To ale především v případě obcí naráží na několik problémů. Realizace příjmů spojená s prodejem majetku ovlivní fyzický vzhled ale i sociální strukturu obyvatel, respektive podnikatelské prostředí. Vzhledem k tomu, že atraktivní lokality CR se zpravidla nachází v přírodně cenných územích, je rozsah disponibilních pozemků omezený a masivní výstavba nežádoucí. Navíc jsou nemovitosti v atraktivních lokalitách předmětem spekulací, obce často potenciální stavební pozemky již nevlastní a nová výstavba obci přináší především rizika negativní proměny fyzického i sociálního prostředí. Zatímco příjem je jednorázový, výdaje spojené s veřejnými službami jsou trvalého charakteru.

5. Výdaje obcí spojené s cestovním ruchem

Obce se zpravidla výraznou měrou podílejí i na nákladech zajišťujících zprostředkovaně nebo přímo služby, které v převážné míře slouží turistům, tzn. že vedle příjmů je potřeba vyhodnocovat i výdaje obcí na CR. Příkladem Jizerských hor je financování úprav magistrály v zimním období. Také výdaje lze z hlediska svého hlavního účelu rozdělit na přímé a nepřímé.

Přímé výdaje se zřejmou vazbou na cestovní ruch:

- investice do infrastruktury vázané na cestovní ruch (např. vybudování informačního centra)
- provoz služeb a produktů CR
- marketingová a informační podpora
- zajišťování standardu pro kapacity uživatelů území vyšší než je počet stálých obyvatel

Nepřímé výdaje s hlavním účelem mimo oblasti CR:

- infrastruktura v obci budovaná pro místní občany. Vzhledem k tomu, že velká část veřejných služeb se vyznačuje tzv. nedělitelností spotřeby, nelze velkou část služeb prakticky zpoplatnit. Nezpoptatné veřejné služby jsou proto automaticky „zdarma“ využívány i návštěvníky území, ačkoliv intenzita využívání je dána zejména návštěvníky. Příkladem mohou být místní komunikace - jejichž údržba a opravy se podstatně zvyšují v závislosti na intenzitě užívání, tj. návštěvnosti.

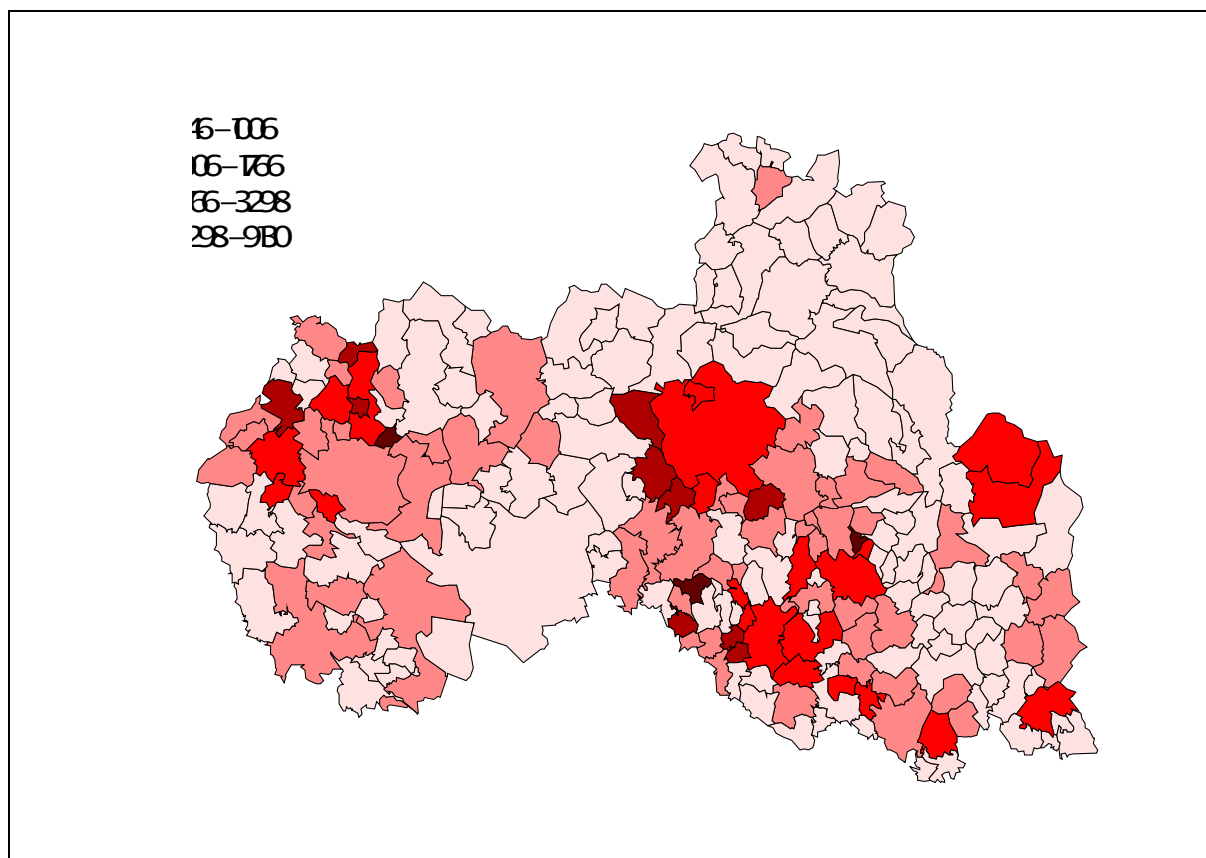
Specifickým tématem je problematika cestovního ruchu vázaného na objekty individuální rekreace. Vedle tradičních chalup a chat se v současnosti v některých oblastech prosazuje i nová forma tzv. apartmánové bydlení. Tito návštěvníci nebo přechodní obyvatelé spotřebovávají veřejné služby, ale nejsou obyvateli obce, což je v současném systému rozpočtového určení daní dominujícím kritériem pro alokaci daňových příjmů. Pro příjmy rozpočtů jsou tyto formy cestovního ruchu zatěžující, v případě apartmánového bydlení navíc dochází stále častěji k pronájmu těchto bytů dalším osobám, což představuje konkurenci pro místní ubytovatele a v konečném důsledku snižuje příjmy podnikatelů i obce.

6. Analýza potenciálních přínosů CR do rozpočtů obcí ve vazbě na skiareál Smrk

Z hlediska obecné analýzy přínosů z CR do rozpočtu obcí jsou klíčové příjmy z DPFOP a z poplatků za ubytovací kapacity a rekreační pobyt. Ostatní daňové příjmy vázané přímo či nepřímo na CR jsou téměř vždy zanedbatelné a výše i struktura nedaňových příjmů je velmi specifická pro každou obec a bez detailního šetření v obci nelze určit vliv CR.

Údaje o příjmech z DPFOP v jednotlivých obcích jsou zkrácené tím, že část výnosu je alokována z centrální úrovně. Nicméně pokud jsou výnosy této daně v obci vysoké, v celkovém objemu tato 30% alokace DPFOP podle bydliště podnikatele převáží vliv alokované částky z centrální úrovně, a DPFOP tak indikuje význam živnostenského podnikání (tzn. hlavně podnikání v sektoru služeb) pro rozpočty obcí. Ačkoliv ani v případě této daně nelze určit přesně vliv CR, výnosy DPFOP jsou vázány především na spotřebu služeb, ve kterých rozvinutý CR vytváří významný podíl.

Obrázek 1 Výnosy z daně fyzických osob z podnikání v roce 2004 (v Kč na 1 obyvatele)

Zdroj dat: Ministerstvo financí

Obrázek č. 1 ukazuje, že výnosy DPFOP jsou poměrně výrazně koncentrované, a to zejména v zázemí některých velkých měst (Liberec - Jablonec n. Nisou, Česká Lípa - Nový Bor, Turnov). Naopak velké plochy území pokrývají obce, kde jsou příjmy z DPFOP nízké (tzn., že je zde alokovan pouze výnos z centrální úrovně).

Z hlediska potenciálních vazeb DPFOP na příjmy z cestovního ruchu je zřejmé, že z typických center cestovního ruchu dosahují významnějších výnosů DPFOP pouze Harrachov, Rokytnice nad Jizerou a Malá Skála. I v těchto případech je ovšem otázkou, nakolik jsou tyto hodnoty dány výnosy ze služeb přímo i nepřímo vázaných na CR. Další významná střediska CR jako např. Bedřichov, Benecko, Doksy, Karlovice (Sedmihorky) vykazují příjem z DPFOP zanedbatelný. Obdobné výsledky byly zaznamenány i na celorepublikové úrovni, kde se nadprůměrným až výrazně nadprůměrným příjmem z DPFOP vyznačovala pouze nejvýznamnější střediska CR.

Tyto závěry jsou v rozporu se všeobecným vnímáním přínosů z CR. Příčiny jsou dvojího typu. První příčinou je současný systém rozpočtového určení daní, ve kterém není dostatečně zohledněna provázanost místa tvorby příjmů s místem alokace daňových výnosů. Pokud tak „místní“ podnikatel (např. majitel penzionu) nebydlí přímo v obci, obec přichází o výnos z příjmových daní. Je zřejmé, a některá místní šetření to potvrzují, že pro významná střediska CR (např. Bedřichov) to může znamenat významný odliv příjmů.

Druhou příčinou je to, že reálné přínosy z CR nejsou pro většinu obcí tak zásadní, jak se všeobecně očekává. Vysoké příjmy mohou být realizovány pouze za podmínek vysoké spotřeby místních služeb, což je vázáno především na dlouhodobé pobyty, movitou klientelu a dlouhé trvání sezóny.

Nízká výtěžnost obcí z DPFOP, ale i nadprůměrná míra nezaměstnanosti a negativní vývoj počtu obyvatel v mnohých obcích, které jsou chápány jako střediska CR, dokumentuje, že odvětví cestovního ruchu není v našich podmínkách schopno samostatně zajistit vysokou prosperitu regionu. Cestovní ruch je proto nutné rozvíjet v návaznosti na další odvětví (zejména zemědělství, životní prostředí, řemeslná malovýroba atd.) a v souladu s podporou celkové udržitelnosti rozvoje obcí a regionů.

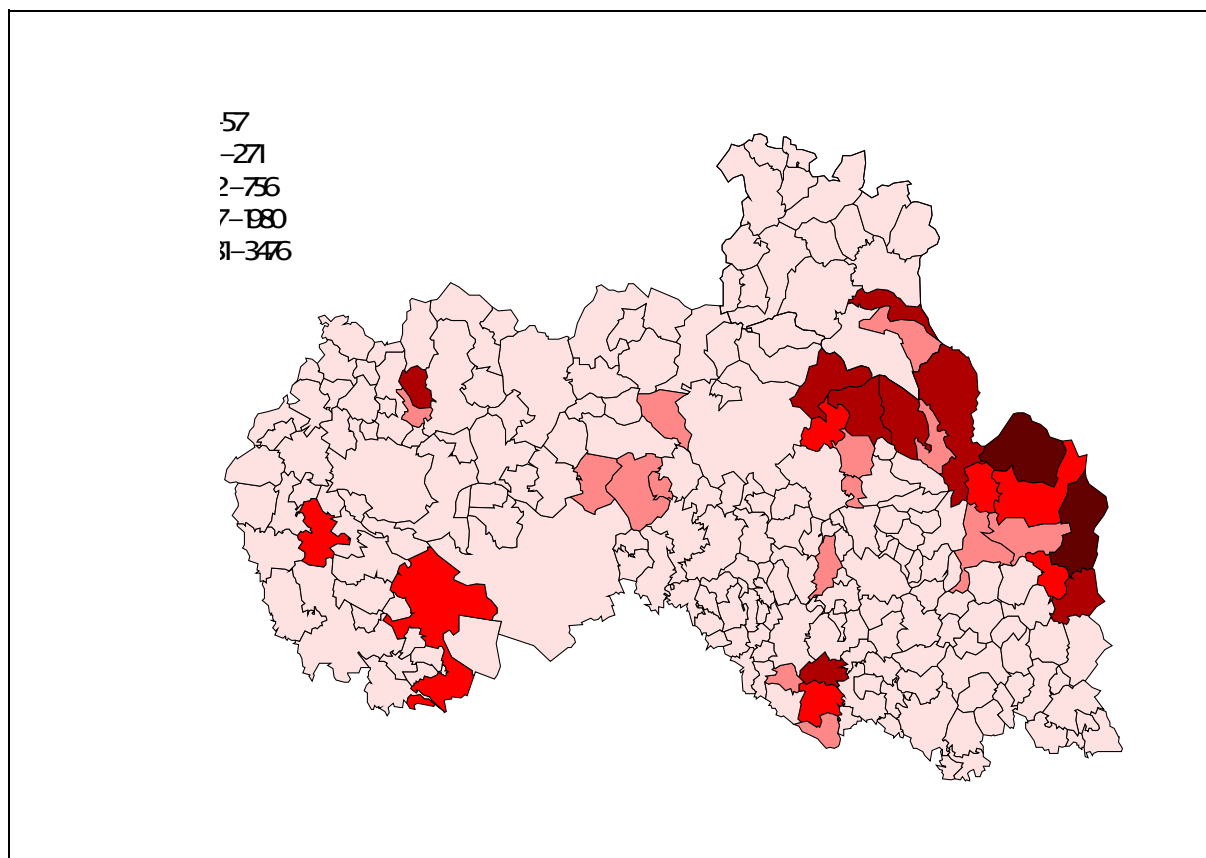
Nejprůkaznější a často nejvyšší výnosy z CR do rozpočtů obcí jsou vázány na příjmy z poplatku za ubytovací kapacity a z rekreačního pobytu. Z hlediska těchto dvou poplatků je výnos zpravidla několikanásobně vyšší v případě poplatku za pobyt, což se logicky projevuje zejména v případě nejvýznamnějších středisek CR. Význam výnosů pro obce v Libereckém kraji dokumentuje následující kartogram.

Jak je patrné z kartogramu (obrázek č. 2), výnos poplatků z CR je vysoce koncentrovaný. Z cca 210 obcí LBC kraje jsou příjmy 10 obcí významně ovlivněny poplatky z CR. Na celorepublikové úrovni je tento poměr ještě nižší.

Progrese ve vývoji je obecně nízká, protože výše poplatku je omezena maximálním limitem, který není navyšován. V praxi tak vývoj těchto příjmů v každé obci záleží především na platební morálce ubytovatelů, respektive na politice obce (represivní nebo motivační). Příkladem je obec Bedřichov, která v současné době umožňuje ubytovatelům zaplatit paušál 800 Kč za lůžko ročně, navíc s tím, že je ubytovatel prezentován na webových stránkách obce.

Je zřejmé, že trend vysoké koncentrace příjmů by se projevil i v případě skiareálu Smrk. Nelze předpokládat, že zřetelné přínosy se projeví v celém regionu, ale spíše naopak, pouze v nejbližších obcích. To znamená, že relativně významný pozitivní dopad na příjmy obcí by mohli mít obce Lázně Libverda, Bílý Potok a Hejnice. V těchto obcích existuje tradice CR, tzn. že nová infrastruktura by mohla navázat na stávající aktivity a zvýšilo by se využití stávajících ubytovacích kapacit. Pokud by byl areál úspěšný, lze očekávat i přeměnu dalších staveb na ubytovací zařízení a tlak na novou zástavbu v omezených volných plochách.

Obrázek 2 Výnosy z poplatků za ubytovací kapacity a lázeňský a rekreační pobyt (v Kč na 1 obyvatele ročně)

Zdroj dat: Ministerstvo financí

Vedle těchto obcí by skiareál Smrk mohl znamenat určitý přínos pro Frýdlant. Frýdlant jako přirozené centrum regionu s rozvinutým sektorem služeb, a také jako centrum letní turistiky může na rozšíření nabídky infrastruktury CR kdekoli v regionu Frýdlantska profitovat, nicméně z hlediska dopadů nelze předpokládat zásadnější význam.

Situace Nového Města není zdaleka tak jednoznačná, byla by nejvíce závislá na podobě, rozsahu a úspěšnosti této investice. Relativní přínos na obyvatele by byl vzhledem k populační velikosti nízký až zanedbatelný. Existují zde rizika, že se nenaplní očekávání a město zůstane stranou zájmu - pouze jako příjezdové místo k lanovce.

Pro ostatní obce Frýdlantska jsou přínosy ze skiareálu buď velmi nepravděpodobné nebo neprůkazné. Největším přínosem by mohlo být rozšíření nabídky pracovních míst v regionu, tedy v obcích v blízkosti areálu, kam by mohli dojíždět za prací obyvatelé ostatních obcí. Existuje zde ale ještě riziko, že jedna velké investice na sebe naváže velký objem dotací, a pro dotace na další záměry budou preferovány subjekty z jiných regionů.

7. Závěry

7.1. Obecné závěry

- Většina příjmů z CR přitéká do obecních rozpočtů zprostředkovaně z podnikatelské sféry ve formě poplatku za rekreační pobyt, a dále z poplatku za ubytovací kapacity. Přínosy z odváděných daní z příjmů z podnikání jsou ve většině obcí nízké.
- Z hlediska vazby příjmů obecních rozpočtů na aktivity CR v obci je nevyhovující systém alokace daní dle tzv. rozpočtového určení daní. Pokud podnikatel (např. majitel penzionu) nebydlí přímo v obci, obec přichází o výnos z příjmových daní.
- Existuje velmi špatná platební morálka při platbách poplatků z ubytovacích kapacit a pobytu - některé obce se tento problém snaží řešit paušální platbou za služby, což se zobrazí v nedaňových příjmech.
- Obce se vedle příjmů zpravidla výraznou měrou podílejí i na nákladech zajišťující zprostředkovaně nebo přímo služby, které v převážné míře slouží turistům, tzn. že dopady CR na obecní rozpočty nemusí být zdaleka pozitivní.
- Šance obcí (jak ve smyslu instituce, tak i ve smyslu komunity občanů) k dosažení přínosů z CR jsou závislé zejména na míře propojení CR s ostatními aktivitami v obci.

7.2. Očekávané dopady skiareálu Smrk

- Z hlediska skiareálu Smrk lze předpokládat, že relativně významný pozitivní dopad na příjmy obcí by se koncentroval do 3 obcí (Lázně Libverda, Bílý Potok, Hejnice).
- V těchto obcích existuje tradice CR, tzn. že nová infrastruktura by mohla navázat na již existující aktivity a služby, mohlo by dojít k vyšší míře využití stávajících ubytovacích kapacit a doprovodných služeb.
- Dopady na Nové Město jsou nejvíce závislé na podobě, rozsahu a úspěšnosti této investice. Existují zde největší rizika že se nenaplní očekávání a město zůstane stranou zájmu, přínosy budou vzhledem k populační velikosti zanedbatelné a nevyváží náklady.
- Frýdlant - jako přirozené centrum regionu s rozvinutým sektorem služeb a jako centrum letní turistiky může na rozšíření nabídky infrastruktury CR kdekoli v regionu Frýdlantska profitovat, nicméně z hlediska dopadů nelze předpokládat zásadnější význam.
- Pro ostatní obce Frýdlantska jsou přínosy ze skiareálu buď velmi nepravděpodobné nebo neprůkazné (více méně jen ve sféře rozšíření nabídky pracovních míst).
- Dle běžné praxe je ovšem možné očekávat, že realizace takovéto investice z dotačních zdrojů bude komplikovat pozici potenciálních dalších žadatelů na jiné projekty.